

Adviesraad Sociaal Domein Gemeente Almelo.

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
Mevr. M. van Saane en
Dhr. E. van Mierlo
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo

Almelo, 13 juli 2022

Betreft: Adviezen en vragen n.a.v. rapport van Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

Geachte mevr. Van Saane en hr. Van Mierlo.

Hierbij sturen wij u onze adviezen en vragen over het belang van samenwerking binnen het sociaal domein.

Zoals bekend is deze samenwerking een belangrijk aandachtspunt voor de Adviesraad Sociaal Domein. In eerdere stadia informeerden wij u hierover ook, middels notities en reacties. Aanleiding voor dit schrijven vormt het rapport van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd: "Kwaliteit van feitenonderzoek rond de aanvraag van machtigingen voor uithuisplaatsingen", juni 2022.

Inleiding en aanleiding

Op 27-06-2022 verscheen het rapport "Kwaliteit van feitenonderzoek rond de aanvraag van machtigingen voor uithuisplaatsingen" van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd. Een (landelijk) rapport over kinderen die uit huis zijn geplaatst nadat de kinderrechter hiervoor een machtiging heeft afgegeven en waartoe door bij wet geregelde organisaties een feitenonderzoek aangeleverd is. In dit feitenonderzoek wordt, globaal gesteld, omschreven waarom een uithuisplaatsing noodzakelijk is.

Er zijn drie organisaties bij wet aangewezen om zo'n onderzoek te doen en de regie te voeren in gezinnen waar ernstige zorgen zijn over de veiligheid en ontwikkeling van kinderen (en volwassenen): Veilig Thuis (VT) als Algemeen Meldpunt voor Huiselijk geweld en Kindermishandling (AMHK), de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en de gecertificeerde instelling (GI). De drie organisaties hebben verschillende taken.

In Overijssel is er een Stichting Jeugdbescherming Overijssel gekomen. Een gecertificeerde instelling (GI) zoals bedoeld, waar gemeenten, ook Almelo, aan kunnen kloppen als vrijwillige ondersteuning in en van en gezin onvoldoende is. De Inspectie controleert de certificatie regelmatig.

De Inspectie concludeert in het onderzoek dat in geen enkele casus het feitenonderzoek volledig op orde was.

Adviesraad Sociaal Domein Almelo

In mei 2022 heeft de Adviesraad u met het oog op de collegevorming en het opstellen van een collegeakkoord een notitie aangeboden waarin aandachtspunten aangereikt worden die volgens de Adviesraad van groot belang zijn voor het sociaal domein in de komende jaren. En dus voor onze adviestaak. Dezelfde uitgangspunten van de Adviesraad komen ook terug in de commentaren op de strategische beleidsnota sociaal domein (jan. en feb. 2022).

Een van deze aandachtspunten is de gewenste en noodzakelijke samenwerking binnen het sociaal domein.

De Adviesraad heeft het Inspectierapport bestudeerd vanuit het belang van samenwerken binnen het sociaal domein en heeft daartoe enkele vragen en adviezen geformuleerd (nader ingaan op de kwaliteit van het feitenonderzoek, de uitvoering, lijkt ons niet tot onze taak behoren).

Adviezen

1. Samenwerking met de GGZ

Het rapport bepleit een betere uitwisseling van informatie met de volwassenen-GGZ op casusniveau, met name welke ouderproblematiek invloed heeft op de opvoedmogelijkheden.

De Adviesraad onderschrijft dit advies van harte. Het is van groot belang dat er voldoende mogelijkheden zijn om een juiste inschatting te maken van de invloed die een (mogelijke) stoornis bij (een van de) ouders heeft op de dagelijkse opvoedingspraktijk en de invloed hiervan op de ontwikkeling van het kind.

Vraag: is de samenwerking in het Almelose met de GGZ volwassenen toegesneden op een effectieve en efficiënte bemoeienis van de volwassenen ggz ingeval dreigende uithuisplaatsing?

2. Samenwerking met de sociaal wijkteams

Het Inspectierapport pleit voor voldoende beschikbaarheid van direct inzetbare, dagelijkse praktische hulp in gezinnen waarin ouders -door welke omstandigheden dan ook- onvoldoende beschikbaar zijn voor de huishouding en dagelijkse verzorging van hun kinderen. Ook wanneer de basisoorzaken die de ontwikkelingsbedreiging van het kind veroorzaken niet direct kunnen worden weggenomen, kan deze praktische hulp het verschil maken tussen uithuisplaatsing en thuis blijven wonen.

Maak mogelijk dat jeugdbeschermers deze praktische hulp direct kunnen inzetten in de thuissituatie om een uithuisplaatsing te voorkomen, dan wel om het evenwicht in de thuissituatie te herstellen na een uithuisplaatsing. Deze hulp kan bijdragen aan een voldoende veilige opvoedsituatie, ook als de onderliggende (ouder)problematiek niet direct kan worden aangepakt.

De VNG onderschrijft deze aanbeveling.

Vraag: hoe is de relatie tussen de jeugdbeschermers en de integraal werkende lokale sociale wijkteams en andere (vrijwilligers-) organisaties in het Almelose? Kan de regisseur in deze met bevoegdheden optreden en handelen?

3. Samenwerking met Almelo Sociaal

Het onderzoeksrapport doet een oproep aan de gemeenten: *“bied elke jeugdige en ouder die te maken krijgt met een jeugdbeschermingsmaatregel actief een onafhankelijke cliëntvertegenwoordiger/vertrouwenspersoon aan die op de hoogte is van de rechten en plichten van jeugdige en ouder”*.

De VNG vraagt zich af of een vertrouwenspersoon met kennis van rechten en plichten van ouders en kinderen niet een andere invulling van de functie is dan verwoord in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015, waarin de nadruk ligt op zorginhoudelijke expertise.

De mogelijkheid van deskundige client ondersteuners blijft volgens de Adviesraad van groot belang.

4. Samenwerking die leidt tot 1 plan, 1 gezin, 1 hulpverlener, uitgangspunt decentralisatie

“Veel beter zou het zijn als een gezin met alle problemen zou worden geholpen. Maar het al veel langer gepredikte streven 'één gezin, één plan', wil maar niet van de grond komen”. Aldus het rapport. *“Door fouten in het systeem gaat het vaak mis”*, zegt de Inspectie. *“De jeugdbescherming focust op het belang van het kind terwijl de ouders andere hulp nodig hebben, bijvoorbeeld met*

schulden, huisvesting of verslaving. Dan verliest een moeder bijvoorbeeld haar uitkering als zij zich laat behandelen in een instelling, waarna ze de huur niet kan betalen. Daarmee is zo'n gezin alleen maar verder van huis."

De Adviesraad onderkent het grote belang van de integrale hulpverlening, een benaderingswijze die welhaast moet leiden tot samenwerking.

Vraag: ook hier de vraag, hoe het is gesteld met het samen optrekken van jeugdbeschermer en lokaal wijkteam. Hoe is dat in het Almelose geregeld en geborgd? Zijn er (bindende) afspraken en welke rol en verantwoordelijkheden heeft de regisseur in deze? Of doet de regisseur in jeugdbeschermingszaken niet mee?

De Adviesraad wijst u in deze nogmaals op het door haar in de notitie beschreven belang van het bestaan van makkelijk benaderbare kwaliteitshandboeken.

5. Klachtenprocedure en samenwerking met ouders en kinderen

De Inspectie bepleit in haar rapport zorg te dragen voor een rechtstreeks toegankelijke klachtenprocedure. Ook de Adviesraad heeft in eerdere notities de rechtspositie van minderjarigen en hun ouders onder uw aandacht gebracht. Niet enkel vastgelegd in de beleidsregels maar ook in voor de werkvloer makkelijk toegankelijke kwaliteitsdocumenten.

6. Samenwerking met ouders en kinderen

"Er moet beter worden samengewerkt met ouders en kinderen bij de besluitvorming", aldus het rapport. Hoewel raadsonderzoekers en jeugdbeschermers dit anders ervaren, vindt een belangrijk deel van de ouders dat onvoldoende naar hen is geluisterd en dat onvoldoende de tijd is genomen hen te leren kennen.

Overwegingen en onderbouwingen worden onvoldoende met jeugdige en ouders gecommuniceerd en hier wordt onvoldoende over gerapporteerd. De multidisciplinaire besluitvorming van de RvdK en Gl's is voor veel ouders een 'black box', waar zij geen deel van uitmaken.

Vragen:

- Zijn er gegevens bekend over hoe dat in het Almelose is. Uit tevredenheidsonderzoeken, evaluaties van zorgplannen, informatieverstrekking middels de zorgplannen, procedures informatieverstrekking en dossier-checks of dit ook gebeurt?
- Welke folders krijgen ouders en kinderen? Is de informatie afgestemd op het kindniveau?

Wij hopen met deze notitie onze adviezen over dit onderwerp duidelijk te hebben weergegeven en wachten uw antwoord op de gestelde vragen met belangstelling af.

Met vriendelijke groet,

André Witvers,
Wvd. Voorzitter.

Rita ter Hedde,
Secretaris.